

พุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติด
ของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก
**An Application of Buddhist Principles to Drug Addict's
Rehabilitation of Wat Thom Krabok**

พระมหาธนกร กตปุญโญ (ดรกมลกันต์)¹,
พระมหามิตร ฐิตปญโญ² และ ทักษิณาร์ ไกรราช³
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2}
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น³
PhramahaTanakorn Katapouyo (Donkamonkan)¹
PhramahaMit Thitapañño², and Thaksina Krairach³
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus^{1,2}
Faculty of Nursing, Buriram , Western University³
Corresponding Author, E-mail: phramahatanakorn101@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก 2) ศึกษาพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด 3) วิเคราะห์การนำพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการหนังสืองานวิทยานิพนธ์งานวิจัยต่างๆรวมทั้งทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งเป็นการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive research)

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาสังคมส่วนใหญ่แล้วก็จะเกิดขึ้นจากความต้องการอยาก

* ได้รับบทความ: 2 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 25 ธันวาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562

ทดลอง ปัญหาเกิดจากการชักชวนของกลุ่มเพื่อนหรือมากไปกว่านั้นเป็นการหลงผิดของตัวเอง บุคคลเอง การดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ากระบอกนั้น มีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งกาย จิต อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณของผู้ป่วย การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพใช้แนวคิดหลักของครอบครัวบำบัด กล่าวคือการใช้ความอบอุ่นโดยเอาครอบครัวมาเป็นพื้นฐานของความบำบัด

พุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ทางสำนักได้นำหลักหลักธรรมมาเป็นแนวทาง ให้การบำบัดทั้งทางจิตใจคือ การฝึกฝนอบรมจิตใจให้เข้มแข็งสามารถต่อสู้กับความรู้สึกละอาย ออกจากทางกายนั้นตนเอง เริ่มจากการรักษาศีล เพื่อขัดเกลาพฤติกรรม นำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงามเพื่อจัดเตรียมสภาพชีวิตในการเข้าสู่สังคม

ผลการวิเคราะห์การนำพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ากระบอก พบว่า ทางสำนักได้นำอริยสัจ 4 มาวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหา, หลักไตรสิกขาในการปรับกายและใจให้พร้อม, หลักสัมมัตตปธาน 4 ในการเสริมพลังผู้บำบัดให้พยายามเอาชนะปัญหาและอุปสรรค และหลักพรหมวิหารธรรม 4 มาประยุกต์ใช้โดยเน้นการพัฒนาจิตใจเป็นสำคัญ โดยการปลูกฝังพฤติกรรมด้านสังคมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการสร้างบรรยากาศความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวและชุมชน ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเหลือหลอมให้เด็กและเยาวชนมีเกราะป้องกัน มีพัฒนาการที่ดีมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ และเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกันดูแลเพื่อช่วยกันพัฒนา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้วยการนำหลักธรรมมาเป็นแก่นการดำรงชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องชี้ให้เห็นว่า เพื่อนซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุด ให้คบหากับเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตร

คำสำคัญ: พุทธวิธีในการดำเนินการ; การบำบัดผู้เสพยาเสพติด

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the problematic conditions and operation of drug addicts' rehabilitation of Wat Thom Krabok; 2) to study the Buddhist methods for drug addicts' rehabilitation; 3) to analyze the application of Buddhist principles to drug Addicts' rehabilitation of Wat Thom Krabok. This qualitative research was conducted through the documentary research by studying documents, academic works, texts, thesis and research together with fieldwork with the sample interview. The data obtained were interpreted by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

Based on the study the problematic conditions and operation of drug addicts' rehabilitation of Wat Thom Krabok, most social problems are problems that arise from wanting to experiment the drug or friend's persuasion or the fault of the person himself. The treatments of drug users in the sanatorium are the therapies for rehabilitation of the physical, mental, emotional, social and spiritual aspects of the patient. The rehabilitation therapy can use the main concept of family therapy by using the warmth of the family as the base of therapy.

The temple has adopted the principle of Dharma as a guideline for both mental and physical therapies. For the mental therapy, there is a training to strengthen the mind, to be able to fight off feelings of evil. For the physical therapy, it is started by observing precepts, refining behaviors to develop oneself to have a good life, to adjust and prepare the life conditions for entering society later.

The temple applies the principles of Ariyasac (Four Noble Truths), Sikkha (the Threefold Learning; the Threefold Training), Samappādan (effort; exertion), and Brahmavihāra (the sublime states of the mind) to drug Addicts' rehabilitation by emphasizing on the mental development to cultivate the social behaviors to create the immunity by building the atmosphere of love, warmth in the family. The community members do the activities together to keep the children away from the drug, to develop their personality and mental health. All members of the community have their duties in taking care of this matter. This is an important factor to develop the country by applying the dhamma principles as the essence of living. Importantly, the parents must teach their children to have a good friend.

Keywords: An application of Buddhist principles; drug addicts' rehabilitation

บทนำ

ปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวังให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุมป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้มีความรู้สึกรับประกันความปลอดภัยในการดำรงชีวิตด้วย เหตุนี้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาเสพติดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (Office of Strategy Office of the Narcotics Control Board, 2019: online)

ยุทธวิธีการบำบัดผู้เสพยาเสพติดนั้น สถาบันทางศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญของ สังคมสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมกล่อมเกล้าพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมของ

มนุษย์ให้อยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาตามความเชื่อและศรัทธาของกลุ่มบุคคลแต่ละเชื้อชาติ ศาสนาซึ่งทุกศาสนาต่างมุ่งเพื่อให้ให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุขโดยใน ส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้นมีการศึกษาวิจัยการนำ หลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยพบว่า หลักธรรมทางศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างพลังใจสร้างความหวังใหม่แก่ชีวิตเพิ่ม แรงจูงใจในระหว่างการบำบัดรักษาฟื้นฟูได้ตลอดโปรแกรมการฟื้นฟูในรูปแบบการ บำบัดรักษาต่างๆเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ซึ่ง นำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคมทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็นในการป้องกันการกลับไป เสพซ้ำอันเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายหลักในการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สำหรับภาคการศึกษานั้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 กระทรวงสาธารณสุขโดยสถาบันธัญญารักษ์ กรมการศาสนาร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีข้อตกลง 3 ฝ่าย ร่วมกันพัฒนาศักยภาพวัดเพื่อเปิดดำเนินการเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดย นำรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแบบเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST MODEL) ส่วนหนึ่งนำไปประยุกต์ใช้ดำเนินการของวัดศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและได้ ขอสรุเป็นชุดประสบการณ์องค์ความรู้ “วิถีพุทธทางเลือกใหม่ของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด” โดยการศึกษาาร่วมกับสำนักงานส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง (สสช.) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอโดย ทฤษฎีกระบวนการระบบ (Context /Input/Process/Products) จากการศึกษาพบว่าผู้เข้า รับการบำบัดมีการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและจิตสำนึกเช่นมีความรับผิดชอบ พัฒนาตนเองมีความสำนึกและตระหนักความสามัคคีความรักพ่อแม่และครอบครัวพร้อม แก่ใจตนเองอย่างมุ่งมั่นส่วนการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์และฆราวาสอยู่ในรูปเครือข่ายภาคี ความร่วมมือทั้งจากคุณธรรมความเมตตาความเสียสละเอื้ออาทรเป็นอุดมการณ์มีความมุ่งมั่น เป้าหมายชัดเจนอีกทั้งยังเป็นจุดประกายให้สังคมชุมชนตระหนักรู้เข้าใจให้โอกาสแก่ กลุ่มเป้าหมายที่พร้อมกันคืนคนดีสู่สังคมและค้นพบความเชื่อมโยงของงานที่ทำกับความรู้ ความเข้าใจของชุมชนและสังคมได้เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 แห่งที่ได้ทำการศึกษา (Drug Addict Rehabilitation Development Group, 2007 : 1)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก
2. เพื่อศึกษาพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การนำพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์พร้อมกับการศึกษาภาคสนาม (Field Study) เพื่อศึกษากลุ่มเป้าหมายนำมาวิเคราะห์ประกอบงานวิจัย แล้วนำเสนองานวิจัยเชิงพรรณนา

1. ศึกษาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. 2539 หนังสือตำรา เอกสารวิชาการ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหลักธรรมในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ตลอดจนเอกสารวัดถ้ำกระบอก ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ศึกษาพุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก ศึกษาหลักธรรมในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด หลักการและนโยบายของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอกหน่วยงานสนับสนุนขบวนการขั้นตอนในการบำบัดยาเสพติดแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบำบัดผู้เสพยาเสพติดแนวคิดเกี่ยวกับการละลายพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติด ทักษะการปฏิเสธยาเสพติดจิตบำบัด วิเคราะห์การนำพุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ในการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลที่ได้ในด้านพฤติกรรมทางบำบัดผู้เสพยาเสพติดที่แสดงออกทางกาย วาจา และใจ

2. กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยภาคสนามนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) และการสังเกต โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายคือประชากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้บำบัดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 42 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ นำแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง นำแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นำแบบสัมภาษณ์มาลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในพระไตรปิฎกภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรม และการทำงานด้านการบำบัดผู้ติดยาเสพติดและแหล่งข้อมูลอื่นที่มีอยู่แล้ว เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม เช่น การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นหนังสือราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นเกี่ยวกับความสอดคล้อง ความสัมพันธ์ ความใกล้เคียง และความเป็นไปได้หรือความเหมาะสม สังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นหลักและประเด็นรองที่แตกออกเป็นสารบัญ ซึ่งเป็นการถอดประเด็นออกมาเป็นองค์ความรู้หรือหลักฐานสำหรับการวิจัยในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

6. ขั้นตอนเรียบเรียงข้อมูล ผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูล ดังนี้ 1) เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ 2) จัดระเบียบข้อมูลตามขั้นตอนก่อนหลังที่ได้มา และ 3) สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย สามารถทราบข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก พบว่า วัดถ้ำกระบอก มีชื่อเสียงทางด้านการบำบัดผู้เสพยาเสพติด โดยมีแผนกต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ในการบำบัด คือ แผนกทะเบียนเพื่อทำสถิติในการรักษาผู้ที่เข้าขอรับการบำบัด แผนกนำผู้บำบัดรับสัจจะเพื่อที่จะให้ผู้ป่วยสร้างกรอบและกำลังใจให้กับตนเอง แผนกบำบัดรักษาและดูแล เพื่อที่จะทำให้ผู้บำบัดเข้าสู่กระบวนการบำบัดของทางวัดถ้ำกระบอก โดยมีพระเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด ในการบำบัดตลอดระยะเวลา 15 วัน แผนกฟื้นฟูจิตใจ และ

ฝึกอาชีพเพื่อให้ผู้รับการบำบัดมีสภาพมีจิตใจที่เข้มแข็ง ในการกลับเข้าสู่สังคมได้ และจะได้นำการฝึกอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน วัดถ้ำกระบอกนั้น ยังสนองงานในส่วนของภาครัฐ ในการอบรมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่หน่วยงานที่ต้องการ ให้อยู่ในสถานะที่พร้อมจะช่วยเหลือสังคมแก้ปัญหา ไม่เป็นปัญหาสังคมเสียเอง สังคมไทยมีปัญหายาเสพติดที่ยังมีปรากฏในในทุกเขตพื้นที่ หน่วยงานทุกภาคส่วน ต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อที่จะขจัดยาเสพติดนี้ให้หมดไปจากแผ่นดินไทย

2. พุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด พบว่า พุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติด คือ การนำหลักอริยสัจ 4 มาบูรณาการบำบัดผู้เสพยาเสพติดเพื่อให้รู้และเข้าใจความทุกข์ ทรมานอันเกิดจากการเสพยาเสพติด, การนำหลักสัมมปปธาน 4 มาบูรณาการส่งเสริม กำลังใจผู้เสพยาเสพติดเพื่อให้เห็นอานาจภาพความเพียรในการลด ละ และเลิกยาเสพติด, การนำหลักพรหมวิหารธรรม 4 มาบูรณาการบำบัดผู้เสพยาเสพติดเพื่อให้รู้และเข้าใจความรัก ของคนในครอบครัวที่หวังดีอยากให้มีความรอบคอบที่อบอุ่น และอยากให้ลด ละ เลิกยาเสพติด และกลับมาเป็นคนดีของสังคม และการนำหลักไตรสิกขา 3 มาบูรณาการพัฒนามนุษย์ให้ ดำเนินชีวิตดีงามถูกต้อง รู้จักทางในการดำเนินชีวิตดีงาม สามารถปรับเตรียมชีวิตในการเข้าสู่ สังคม

3. การนำพุทธวิธีในการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก พบว่า วัดถ้ำกระบอกได้ดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดด้วยการบูรณาการหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่มาแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1) อริยสัจ 4 การใช้หลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นหลักธรรม เพื่อรู้จักปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมาย แนวทางการแก้ปัญหา ปัญหา (ทุกข์) กลุ่มตัวอย่าง ให้ทบทวนว่า ปัญหายาเสพติดที่ผ่านมามีความรุนแรงต่อทุกคนในสังคม ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ สาเหตุ (สมุทัย) ทุกคนให้ทบทวนว่า ผู้เสพยาเสพติดเพราะเพื่อนยุ อยากรอง มีปัญหา ครอบครัว และคุณสมบัติของยาเสพติด ส่วนผู้ค่านั้นมีสาเหตุมาจากการค้าที่ได้ ผลตอบแทนสูง トラบใดที่มีผู้ซื้อก็ต้องมีผู้ค้า กำหนดเป้าหมาย (นิโรธ) ทุกคนมีความเห็น ตรงกันว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวไปยุ่งกับยาเสพติด ไม่อยากให้ยาเสพติดอยู่ในสังคมเรา อยากให้ยาเสพติดหมดไปจากสังคมเราด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายเป็นพลังแผ่นดิน แนว ทางการแก้ปัญหา (มรรค) ส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการจัดค่ายฝึกอบรมทำชุมชนให้เข้มแข็ง ร่วมกันเป็นพลังในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเป็นพลังที่จะต่อต้านปัญหายาเสพติดได้

2) **ไตรสิกขา** การใช้หลักไตรสิกขาในการแก้ปัญหาเสพติด เป็นการศึกษาที่จะให้มีชีวิตที่ดำรงเป็นสิกขาชีวิตที่ดำรงเกิดจากการศึกษานั้น เป็นมรรคระบบแห่งสิกขา เริ่มด้วยจัดปรับพื้นที่ให้พร้อมที่จะทำงาน ฝึกศึกษาไตรสิกขา เป็นการศึกษา 3 ด้าน ที่พัฒนาชีวิตไปทั้งระบบ แต่ถ้ามองหยาบ ๆ เป็นภาพใหญ่ก็มองเห็นเป็นการฝึกศึกษาที่ดำเนินไปใน 3 ขั้นตอนตามลำดับ มองได้ทั้งในแง่ประสานกัน และเป็นปัจจัยต่อกันดังนั้น การใช้หลักไตรสิกขาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สามารถทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลอย่างเป็นองค์รวม อันได้แก่ พฤติกรรม จิต และปัญญา ซึ่งเป็นความตระหนักรู้ความจริง รู้จักไตร่ตรองว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว สามารถมองเห็นผลกระทบอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดได้ จึงควรนำหลักไตรสิกขามาพัฒนาผู้บำบัดยาเสพติด

3) **สัมมปปธาน 4** การใช้หลักสัมมปปธาน 4 ในการแก้ปัญหาเสพติด พบว่าเป็นหลักธรรมที่ประกอบด้วยองค์ 4 ซึ่งเรียกว่าความเพียรในการเลิกเสพยาเสพติด คือ ความเพียรต่อการเลิกยาเสพติด อย่างแรงกล้า 4 ประการ ได้แก่ เพียรพยายามในการละการเลิกเสพยาเสพติด, เพียรพยายามป้องกันยาเสพติด ไม่ให้เกิดขึ้น

4) **พรหมวิหาร 4** การใช้หลักหลักพรหมวิหารธรรม 4 ในการแก้ปัญหาเสพติด พบว่า เน้นการใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือพัฒนาจิตใจเป็นสำคัญ สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับผู้เสพยาเสพติด โดยการปลูกฝังพฤติกรรมด้านสังคมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการสร้างบรรยากาศความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว ชุมชนด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกันดูแลเพื่อช่วยกันพัฒนา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วยการนำหลักธรรมมาเป็นแก่นการดำรงชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ากระบอก” เป็นการวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นสภาพปัญหาและการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ากระบอก และแนวทางบำบัดผู้เสพยาเสพติดด้วยพุทธวิธี ทำให้เห็นว่าภาพรวมการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ากระบอกนั้น เริ่มด้วยการบูรณาการการศึกษาปัญหาของเยาวชน เกิดจากการรับรู้โดยเฉพาะด้านการปรับตัว อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏชัดเจน ความ

ด้วยโอกาสในการศึกษา ความไม่รู้ การขาดทักษะเชิงอาชีพ การไม่มีงานทำ การเพิ่มประชากร การไม่ได้รับการบริการพื้นฐานที่ทั่วถึง และบริการที่ขาดคุณภาพ ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรง และทางอ้อม ต่อการพัฒนาเยาวชน โดยทั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา และเสริมให้มีสภาพเศรษฐกิจที่สร้างปัญหาให้แก่เยาวชนเอง อันมีผลทำให้เยาวชนบางกลุ่มกลายเป็นปัญหาสังคมในที่สุด และจากปัญหาดังที่กล่าวมานั้นได้มีการพัฒนาเยาวชนที่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถแก้ไขปัญห และนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนที่ยั่งยืนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) Phra Dhammakosacan (Buddhadasa Bhikkhu) (2007) กล่าวไว้ในหนังสือ ยุทธธรรมสำหรับเยาวชน สรุปความได้ว่า เด็กดีจะต้องไม่ดื้อและต้องเคารพเชื่อฟังบิดามารดาครูบาอาจารย์ และที่สำคัญคือต้องปฏิบัติให้ถูกต้องทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีที่ถูกต้องไม่เสียที่ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้พบพระพุทธศาสนา มีธรรมะ คือระบบการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อการทำหน้าที่ คือเป็นบุตรที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี เป็นพลเมืองที่ดี เป็นสาวกที่ดี เป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมของความเป็นมนุษย์ และการสอนเรื่องศีลธรรมแก่เยาวชน เช่น (1) ควรสอนเยาวชนให้มีสัมมาทิฐิ โดยการปลูกฝังโพธิ์ให้เกิดในจิตใจ แล้วเยาวชนอภิชาตบุตรก็จะเกิดขึ้นในสังคมไทย (2) ต้องนำเอาตรียันตรศาสตร์สากลมาสอนเยาวชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจว่าเป็นศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (3) ต้องสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อไทยตริยางคธรรมอย่างถูกต้องให้ได้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมเพื่อสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก ซึ่งพบว่า การประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมเพื่อบำบัดผู้ติดกิจกรรมเหล่านี้ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้บำบัดยาเสพติดให้เห็นพิษภัยของการติดยาเสพติด เพราะว่าการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมเป็นแนวทางปรับสภาพจิตใจของผู้เข้ารับการบำบัด ให้นิ่งจนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา สามารถคิดหาทางออกกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับบทความวิชาการของ อรวรรณ อุดมทวี Orawan Udomthawi Medical (2008) เรื่อง การบำบัดกลุ่มผู้เสพยาเสพติด โดยประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสนา ซึ่งพบว่า ผู้ผ่านการบำบัดมีร่างกายและจิตใจที่ดี มีภูมิปัญญาป้องกันปัญหาการกลับไปเสพยา ผู้ป่วยสามารถเข้าใจตัวเอง รู้จักปัญหาสาเหตุและ

การจัดการกับปัญหาได้ถูกต้อง สังคมสงบลดปัญหาอาชญากรรมจากสารเสพติด กลุ่มเสี่ยง
เด็กเยาวชนมีความตระหนักรู้ถึงโทษพิษภัยของสารเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการให้ความรู้ความเข้าใจยาเสพติดเพื่อ
บำบัดผู้มีปัญหาเพราะยาเสพติดทำให้ประชาชนได้สบายใจ เป็นการทำการบำบัดโดยอาศัย
ความเชื่อพระสงฆ์จึงมีบทบาทต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากทั้งในทางที่ถูกต้องตามหลักการ

2. ควรส่งเสริมให้การอบรม การสั่งสอน เผยแผ่ กระบวนการป้องกันยาเสพติด
ของเยาวชนตลอดจน การประกาศเป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ ซึ่งประชาชนทั่วไปให้
ความเคารพ และสนใจที่จะฟังสาระที่พระสงฆ์เป็นผู้ให้อยู่แล้ว

3. การส่งเสริมยุทธศาสตร์การป้องกันการติดสารเสพติดเป็นรูปธรรมได้
อย่างชัดเจนมาก เพราะสังคมไทยตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายนั้น จะมีความ
เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์สม่ำเสมอตามประวัติศาสตร์ชาติไทยทุกยุคสมัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

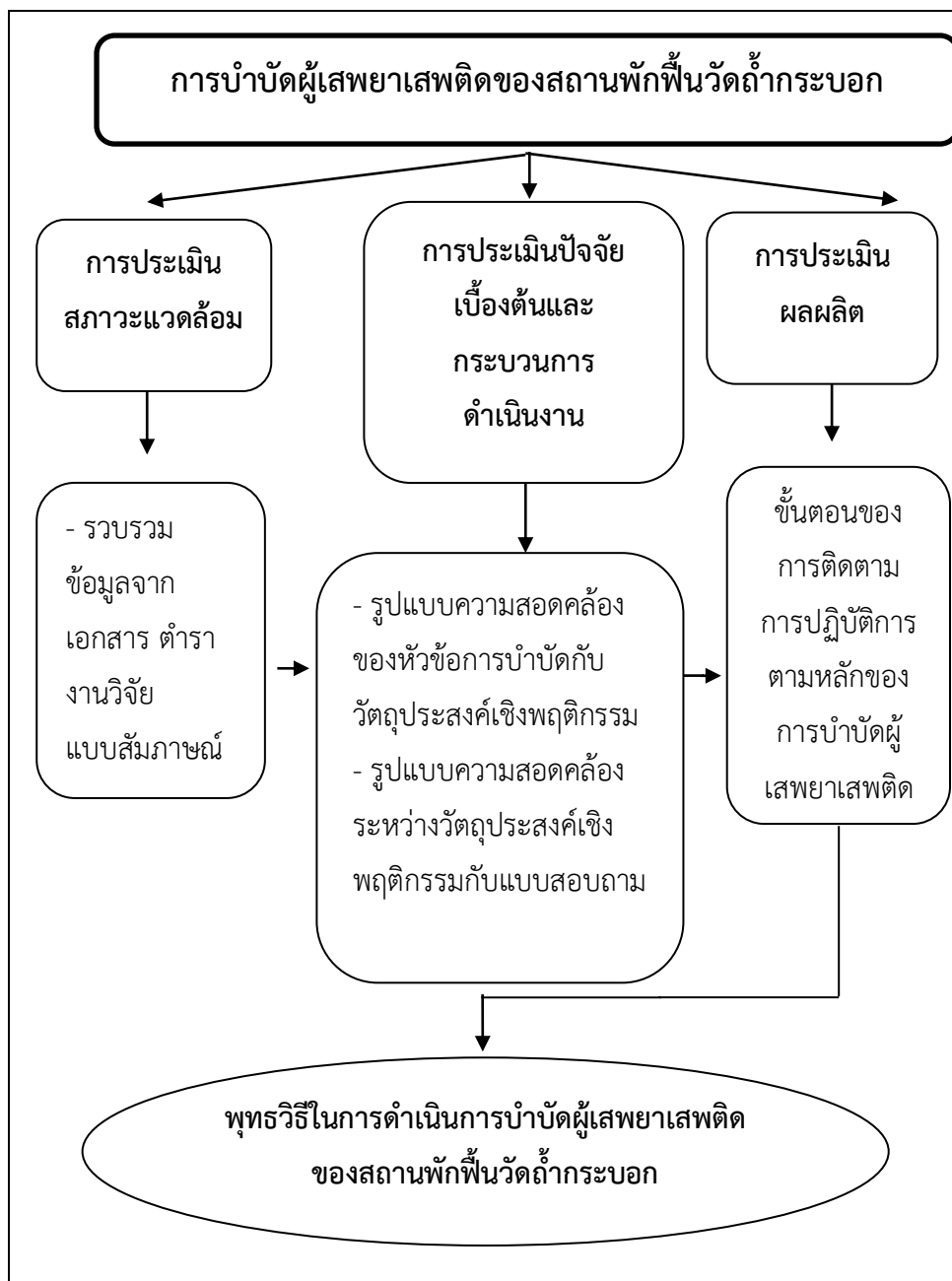
1. ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในยาเสพติด
ในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่หลากหลาย

2. ศึกษาการส่งเสริมยุทธศาสตร์การป้องกันการติดสารเสพติดของเยาวชน

3. ศึกษารูปแบบและวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนตามแนว
พุทธศาสนา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย“พุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก”ได้องค์ความรู้ใหม่สู่การพัฒนาการบำบัดผู้เสพยาเสพติดของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอกดังนี้

References

- Drug Addict Rehabilitation Development Group. (2007). *Drug Addict Rehabilitation Activity Manual in Therapeutic System by Buddhist Method*. Bangkok: Department of Probation.
- Office of Strategy Office of the Narcotics Control Board. (2019). Strategic Plan for Drug Prevention and Problem Solving 2016-2019. *Online*. from:[https://www.oncb.go.th/Home/Publishing/Images/Pages/Programs and Activities/strategic_plan2558-2560.pdf](https://www.oncb.go.th/Home/Publishing/Images/Pages/Programs%20and%20Activities/strategic_plan2558-2560.pdf)
- Orawan Udomthawi. (2008). Treatment of substance abuse groups By applying the principles of Buddhism. *Medical Journal Srisaket Surin Buriram Hospital*. Vol. 23 No. 1(2) (2008): 583-589
- Phra Dhammakosacan (Buddhadasa Bhikkhu). (2007). *YouthDhamma for youth*. Bangkok: Sukkhapapjai.